

Till Ålands lagting

Lagutskottets betänkande

Förslag till lag om ändring av 30 och 39 §§ i självstyrelselagen för Åland

- Republikens presidents framställning nr 11/2008-2009

INNEHÅLL

Sammanfattning	1
Republikens presidents förslag	1
Utskottets förslag	1
Utskottets synpunkter	1
Ärendets behandling	2
Utskottets förslag	2

Sammanfattning

Republikens presidents förslag

Republikens president tillställer lagtinget den av riksdagen antagna ändringarna av 30 och 39 §§ i självstyrelselagen för Åland för behandling i den ordning 69 § självstyrelselagen föreskriver. Ändringarna som berör konsumentrådgivningen, föranleds av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 30 och 39 §§ i självstyrelselagen för Åland.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagtinget för sin del godkänner förslaget till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland i den lydelse förslaget har enligt regeringens proposition nr 69/2009 rd. Utskottet anför dock vissa synpunkter med anledning av förslaget.

Utskottets synpunkter

Tidigare behandling av motsvarande ärende

Lagutskottet har tidigare i sitt betänkande nr 6/2008-2009 behandlat en presidentframställning med samma materiella innehåll som i den nu föreliggande framställningen. Utskottet hade då inga invändningar mot det sakliga innehållet i förslaget utan konstaterade att ändringen, som i praktiken innebär att kostnadsansvaret för konsumentrådgivningen överförs från Ålands kommunförbund till staten, överensstämde med landskapsregeringens tidigare framförda förslag.

Utskottet förhöll sig däremot på flera punkter kritiskt till det sätt på vilket ändringen av självstyrelselagen hade beretts. Bland annat konstaterade utskottet att presidentens framställning överlämnats till lagtinget i ett sent skede varför lagtinget beretts en i jämförelse med riksdagen klart kortare tid för behandling av ärendet samtidigt som det inte fanns möjlighet till fortsatta diskussioner mellan de båda parlamenten utan lagtinget ställdes inför fullbordat faktum. Lagutskottet hade även i sitt utlåtande till finansutskottet över framställning 7/2008-2009 gällande höjning av landskapsandelarna för socialvården, framhållit att förfarandet i fråga om ändringen av självstyrelselagen var extraordinärt eftersom behandlingen av ändringar i självstyrel-

selagen ska ske parallellt i riksdagen och lagtinget mot bakgrund av kravet på båda parlamentens medverkan. Utskottet fann det anmärkningsvärt att Finlands regering inte följt det formella förfarande som ska gälla vid ändringar av självstyrelselagen oberoende av vid vilket ministerium frågan handläggs.

Utskottet fann det även synnerligen anmärkningsvärt att ärendet inte hade behandlats i riksdagens grundlagsutskott. Grundlagens 74 § stadgar att grundlagsutskottet ska ge utlåtanden om grundlagsenligheten i fråga om lagförslag vilket i praktiken, enligt vad utskottet hade fått erfara, tolkats så att varje lag som av riksdagen ska antas i grundlagsenlig ordning genomgår en beredning av grundlagsutskottet. Därtill har riksdagens talmanskonferens allmänna anvisningar tydligt angett att grundlagsutskottet bland annat ska behandla frågor som rör Ålands självstyrelse. Eftersom behandlingsordningen i riksdagen väckt reaktioner bland annat vid justitieministeriet togs frågan på justitieministeriets initiativ upp i talmanskonferensen som i sitt mötesprotokoll av den 9 december 2008 gjorde följande anteckning:

"Utskottsbehandlingen av Ålands självstyrelselag.

Talmanskonferensen beslutade att på grund av erfarenheterna av behandlingen av RP 54/2008 rd ska i fortsättningen alla regeringens propositioner, i vilka ingår ändringsförslag av Ålands självstyrelselag, remitteras till grundlagsutskottet."

Lagutskottet konstaterade slutligen i sitt betänkande att landskapsregeringen hade inbegärt en skriftlig förklaring från justitieministeriet över beredningen av självstyrelselagen. Enligt vad utskottet hade fått erfara avser justitieministeriet att i framtiden alltid bereda ändringar av självstyrelselagen på ett sådant sätt att de ingår i en separat proposition vilket också varit fallet i alla ändringar utom i den då aktuella. Utskottet ställde avslutningsvis sin förhoppning till att justitieministeriet i samband med den pågående översynen av grundlagen ska framhålla vikten av att självstyrelselagen alltid genomgår behandling i riksdagens grundlagsutskott.

Nu föreliggande ärende

Den nu föreliggande framställning motsvarar till sitt innehåll det förslag som lagtinget tidigare behandlade. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att ärendet nu har beretts i den ordning som ett ärende angående ändringar av självstyrelselagen bör beredas varför utskottet föreslår att lagtinget godkänner förslaget.

Mot bakgrund av att det uppenbarligen kan förekomma misstag i fråga om utskottsbehandlingen av ändringar av självstyrelselagen anser utskottet det önskvärt att det i riksdagens arbetsordning intas en bestämmelse som i sak överensstämmer med den av riksdagens talmanskonferens gjorda protokollsanteckningen enligt vilken alla regeringens propositioner, i vilka ingår ändringsförslag av Ålands självstyrelselag, i fortsättningen ska remitteras till grundlagsutskottet.

Ärendets behandling

Lagtinget har den 3 juni 2009 inbegärt lagutskottets yttrande i ärendet.

Utskottet har i ärendet hört riksdagsledamöterna Elisabeth Nauclér och Kimmo Sasi.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Olof Erland, vice ordföranden Barbro Sundback samt ledamöterna Harry Jansson och Folke Sjölund.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget för sin del godkänner förslaget till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland i den lydelse förslaget har enligt regeringens proposition nr 69/2009 rd.

Mariehamn den 19 augusti 2009

Ordförande

Olof Erland

Sekreterare

Susanne Eriksson